

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 138/08-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M., všetci bytom Ž., zastúpených advokátom JUDr. M. Ď., N. vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť každému jednotlivo do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý uhradiť O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M. trovy konania v sume 38 996 Sk (slovom tridsaťosemtisícdeväťstodeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. M. Ď., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 138/08-27 z 29. apríla 2008 prijal na ďalšie konanie sťažnosť O. M., E. G., P. M., Ing. P. Š., V. M., E. M., Mgr. T. Š., PhDr. A. Š., A. S., J. P., L. M. a V. M. (ďalej len „sťažovatelia“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05.

Na základe výzvy ústavného súdu z 30. apríla 2008 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. 1 SprS/163/08 z 25. júna 2008 k priebehu konania okrem iného uviedol:

„Z prehľadu úkonov a vyjadrenia konajúceho sudcu je zrejmé, akým spôsobom Okresný súd Žilina v tejto veci konal. O doterajšom priebehu konania možno konštatovať, že neexistuje obdobie, v ktorom by Okresný súd Žilina vo veci neuskutočňoval úkony. Tieto úkony boli pritom vykonávané bez prietahov. Na dĺžku konania mal zásadný vplyv fakt, že zo strany navrhovateľov boli podávané neúplné podania, v ktorých často chýbali prílohy, napr. plnomocenstvo pre právneho zástupcu. Bez doplnenia týchto príloh nebolo možné vo veci konať. Okrem toho vo veci bolo potrebné dvakrát rozhodovať o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. O týchto návrhoch pritom bolo rozhodované v zákonnej 30-dňovej lehote, ktorú je potrebné počítat' odo dňa, kedy je návrh na nariadenie predbežného opatrenia bez akýchkoľvek vád a doplnený všetkými potrebnými prílohami vrátane plnomocenstva. Nemožno sa tak stotožniť s tvrdením sťažovateľov, že súd o predbežnom opatrení nerozhodoval v zákonnej lehote. Na dĺžku konania okrem návrhov na vydanie predbežného opatrenia mala vplyv aj tá skutočnosť, že v priebehu konania došlo k zmene okruhu účastníkov, o ktorej musel Okresný súd Žilina rozhodovať.

Na základe týchto skutočností sa tak naďalej pridrižiam svojho stanoviska, ktoré bolo zaslané právnenmu zástupcovi sťažovateľov pod značkou ISprS 48/08 zo dňa 14. 2. 2008 a ktoré bolo Vášmu súdu doručené spolu s predchádzajúcim vyjadrením zo dňa 20. 5. 2008. V období od vypracovania tohto vyjadrenia sa spis nachádzal na Krajskom súde v Žiline, nakoľko bolo potrebné rozhodnúť o oprave uznesenia Krajského súdu z dôvodu, že došlo k zmene správcu konkurznej podstaty. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Okresný súd Žilina považuje podanú ústavnú sťažnosť za nedôvodnú“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bolo stanovisko zákonného sudcu v tejto veci, ktorý uviedol:

„Uvedená vec mi bola pridelená dňa 18. 01. 2007 po tom, ako som bol dňa 17. 01. 2007 menovaný Prezidentom SR do funkcie sudcu. Ešte pred touto skutočnosťou bolo na súde dňa 09. 01. 2007 podané odvolanie odporcu II. Ing. Š. Ž. proti nariadenému predbežnému opatreniu uznesením Okresného súdu č. k. 6 C/47/2005-179 zo dňa 12. 12. 2006. Dňa 24. 01. 2007 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní odporcu II. Krajský súd v Žiline rozhodol o odvolaní odporcu II. uznesením č. k. 8 C/32/2007-211 zo dňa 27. 04. 2007. ktorým uznesenie Okresného súdu č. k. 6 C/47/2005-

179 zo dňa 12. 12. 2006 potvrdil. Uvedené uznesenie bolo doručené Okresnému súdu dňa 12. 06. 2007 a nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 07. 2007.

Dňa 19. 06. 2007 podal na súde právny zástupca navrhovateľov návrh na pripustenie pristúpenia ďalších 3 účastníkov do konania.

Spis mi bol tak fyzicky predložený až dňa 09. 07. 2007. Vzápätí dňa 10. 07. 2007 som prípisom poveril VSU, aby rozhodla o návrhu navrhovateľov na pripustenie pristúpenia ďalších 3 účastníkov do konania.

VSÚ rozhodla o podaní navrhovateľov dňa 14. 12. 2007 uznesením č. k. 6 C/47/2005-239.

Následne som však z výpisu z obchodného registra úpadcu S., a. s. zistil, že Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25-24 K 310/00-1386 zo dňa 17. 10. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 08. 03. 2007 súd zbavil JUDr. M. T. funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu a ustanovil za správcu konkurznej podstaty JUDr. M. K.

Keďže v uznesení č. k. 6 C/47/2005-239 zo dňa 14. 12. 2007 bola ako odporca 1. označená JUDr. M. T., správca konkurznej podstaty úpadcu S., a. s., ktorá už v zmysle uvedeného uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici vtom čase bola zbavená funkcie správcu konkurznej podstaty, a teda následne došlo na základe univerzálnej sukcesie k procesnému nástupníctvu JUDr. M. K., vydal vyšší súdny úradník na môj pokyn opravné uznesenie č. k. 6 C/47/2005-259 zo dňa 09. 04. 2008 a následne uznesenie č. k. 6 C/47/2005-286 zo dňa 20. 06. 2008, v ktorom uviedol ako odporcu 1. nového správcu konkurznej podstaty úpadcu JUDr. M. K. Uznesenie č. k. 6 C/47/2005-239 zo dňa 14. 12. 2007 tak doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

Medzitým bol spis dňa 10. 04. 2008 odoslaný na Krajský súd v Žiline, aby tento vydal z vyššie uvedeného dôvodu opravné uznesenie k uzneseniu Krajského súdu zo dňa 27. 04. 2007 č. k. 8 Co/32/2007-211. Krajský súd v Žiline, dňa uvedení chybu odstránil uznesením č. k. 8 Co/32/2007-269 zo dňa 23. 05. 2008, ktoré bolo spolu so spisom doručené Okresnému súdu Žilina dňa 18. 06. 2008.

Pre predstavu, ako bolo vo veci postupované pripájam zoznam jednotlivých podaní účastníkov a úkonov súdu chronologicky:

- návrh podaný dňa 28. 02. 2005

- 07. 03. 2005 - výzva na PZ navrhovateľov na predloženie originálu plnej moci,
- 17. 03. 2005 - predloženie plnej moci,
- 05. 04. 2005 - uznesenie: zamietnutie predbežného opatrenia,
- 17. 05. 2005 - zaslané poučenie navrhovateľovi a odporcom,
- 22. 11. 2005 - návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania,
- 22. 11. 2005 pojednávanie vo veci - odročené na neurčito z dôvodu rozhodnutia o návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka a doplnenie dokazovania,
- 16. 01. 2006 - návrh na nariadenie predbežného opatrenia,
- 26. 01. 2006 - uznesenie: zamietnutie predbežného opatrenia,
- 01. 02. 2006 - odchod zákonnej sudkyne na stáž na Krajský súd Žilina,
- 20. 02. 2006 - odvolanie navrhovateľov proti predbežnému opatreniu,
- 02. 03. 2006 - spis pridelený zastupujúcemu sudcovi JUDr. D. M.,
- 20. 03. 2006 - spis predložený KS na rozhodnutie o odvolaní voči predbežnému opatreniu,
- 01. 06. 2006 - návrat spisu zákonnej sudkyňi Mgr. B.,
- 05. 09. 2006 - rozhodnutie KS: uznesenie OS zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie,
- 06. 10. 2006 - referát VSÚ v zmysle uznesenie KS,
- 12. 12. 2006 - uznesenie o nariadení predbežného opatrenia,
- 09. 01. 2006 - odvolanie odporcu 2/,
- 18. 01. 2007 - spis pridelený zákonnému sudcovi Mgr. A. K.,
- 22. 01. 2007 - spis predložený na KS na rozhodnutie o odvolaní voči predbežnému opatreniu,
- 12. 06. 2007 - uznesenie KS: uznesenie OS potvrdzuje,
- 19. 06. 2007 - návrh na pristúpenie účastníkov do konania,
- 10. 07. 2007 - referát sudcu pre VSÚ na rozhodnutie o návrhu navrhovateľov,
- 14. 12. 2007 - uznesenie o pristúpení ďalších účastníkov do konania,
- 09. 04. 2008 - opravné uznesenie k uzneseniu zo dňa 14. 12. 2007,
- 25. 03. 2008 - opravné uznesenie KS k uzneseniu KS zo dňa 12. 06. 2007,
- 20. 06. 2008 - opravné uznesenie k uzneseniu zo dňa 09. 04. 2008.

Z uvedeného je zrejmé, že súd vo vecí priebežne konal a dĺžka konania bola zároveň ovplyvnená neúplnými podaniami navrhovateľov {napr. k samotnému návrhu navrhovateľov I. až IX. bolo predložené udelené plnomocenstvo pre právneho zástupcu

navrhovateľov len v kópii a navyše nebolo udelené navrhovateľom VI. a navrhovateľom VIII. množstvom návrhov samotných navrhovateľov na pristúpenie ďalších účastníkov na strane navrhovateľov do konania, ako aj rozhodovaním súdu o dvoch návrhoch navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia (o týchto súd rozhodol v zákonnej 30-dňovej lehote a teda nie je pravdivé tvrdenie navrhovateľov uvedené na str. 5 ods. 5 sťažnosti; navrhovatelia mali na mysle zrejme tú skutočnosť, že prvý návrh na nariadenie predbežného opatrenia súdu podali dňa 28. 02. 2005 a súd o ňom rozhodol až dňa 05. 04. 2005, avšak tento návrh nebol úplný vzhľadom k tomu, že neobsahoval originál plnomocenstva ako už bolo vyššie uvedené, pričom k doplneniu návrhu predložením tohto došlo až dňa 17. 03. 2005, teda v lehote kratšej ako 30 dní pre rozhodnutím súdu.“

Rovnaké skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu sp. zn. 6 C 47/2005.

Právny zástupca sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu nevyjadril.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 47/2005 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovatelia sa podanou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať

také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05 došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu veci.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 6 C 47/05 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, konanie vedené okresným súdom (o určenie neplatnosti právneho úkonu) tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. Nároky s'ťažovateľov vychádzali z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. V danom prípade okresný súd vo svojom vyjadrení nenamietal skutkovú a právnu zložitost' danej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu. S'ťažovatelia boli počas konania aktívni a súčinnosťní a v januári 2008 podali aj s'ťažnosť na zbytočné priet'ahy. Aj keď okresný súd vo svojom vyjadrení tvrdil, že s'ťažovatelia podali neúplné návrhy, v ktorých chýbali prílohy (splnomocnenia), a bez toho nemohol rozhodnúť o vydaní predbežného opatrenia, a že v priebehu konania „došlo k zmene okruhu účastníkov, o ktorej musel... rozhodovať“, ústavný súd to vzhľadom na zistené okolnosti danej veci nemohol akceptovať aj preto, že v prvom prípade ide o odstrániteľný nedostatok podmienok konania a v prípade podania návrhu na pristúpenie účastníkov do konania podľa

§ 92 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ide o procesné oprávnenie sťažovateľov, o ktorom je okresný súd povinný rozhodnúť čo najskôr.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 47/05. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchlá a účinná, a ďalej na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pokiaľ ide o hodnotenie postupu okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu od podania žaloby nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri hodnotení tohto kritéria ústavný súd z predloženého spisu zistil, že v rámci konania okresný súd rozhodol o dvoch návrhoch na vydanie predbežných opatrení a o návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania. Také procesné návrhy sú procesným právom účastníkov konania, ale nemôžu byť dôvodom na nekonanie v merite veci (podobne napr. IV. ÚS 111/03, II. ÚS 52/06). Doterajší postup okresného súdu teda ústavný súd hodnotí ako neefektívny a nesústreďený, o čom svedčí aj ďalšie jeho vyjadrenie k sťažnosti z 20. mája 2008, keď sám priznal, že *„sa celý čas zaoberal len posudzovaním predbežného opatrenia a nerozhodol vo veci samej. Rozhodnutie o predbežnom opatrení pritom nie je konaním o návrhu vo veci samej. Súd vo veci nekonal minimálne od pojednávania dňa 22. 11. 2005 do 14. 12. 2007, kedy do konania pripustil nových účastníkov...“*

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatoval, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn.6 C 47/05 porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 47/05 konal bez zbytočných prietáhov, pretože vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume od 50 000 Sk do 100 000 Sk z dôvodov uvedených v sťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé

finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 20 000 Sk každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Preto vo zvyšnej časti ich žiadosti nevyhovel.

Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali o priznanie úhrady trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 77 991,60 Sk, a to za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) po 3 176 Sk (krátenú o 20 %) a 24 x režijný paušál po 190 Sk + 19 % DPH.

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. Ď. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval v konaní pred ústavným súdom dvanástich sťažovateľov v jednej sťažnosti, čo v podstatnej miere znížilo nároky na prípravu zastupovania a spísanie sťažnosti, ústavný súd znížil odmenu za poskytovanie právnych služieb o jednu polovicu, t. j. na sumu 38 996 Sk.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2008